# Rovaniemen ilmasto-ohjelma 2035 – muutokset lausuntokierroksen jälkeen

Vertailu: 28.9.2026 KH-luonnos → 12.11.2026 versio

Lukuohje: kirjaukset on tiivistetty yleiskielelle. Mukana sisällölliset muutokset, olennaiset täsmennykset ja poistot; pelkkiä kieli- ja ulkoasukorjauksia ei eritellä. Sivunumerot viittaavat PDF-versioihin.

| Vanhan luonnoksen kirjaus (28.9.2026) | Muutos uudessa versiossa (12.11.2026) |
|---|---|
| Ohjelman rakenne \| vanha s. 2<br>17 sivua. Yksi liite. Yhteinen tavoitetaulukko vuodelle 2030. | Ohjelman rakenne \| uusi s. 2<br>24 sivua. Yksi liite. Hillinnälle ja sopeutumiselle omat vuoden 2030 tavoite- ja vuosiseurantataulukot. SECAP-toimintasuunnitelmalle oma luku. |
| Visio ja päästötavoitteen kohde \| vanha s. 4<br>Visio: Hiilineutraali Rovaniemi 2035. Kaupunkikonserni on vähentänyt päästöjä 65 % vuoteen 2030 ja 70 % vuoteen 2035 vuoden 1990 tasosta. | Visio ja päästötavoitteen kohde \| uusi s. 4<br>Otsikko muutetaan muotoon Visio ja tavoitteet 2035. Prosentit ja vertailuvuosi säilyvät. Kirjaus kohdistetaan Rovaniemen SECAP-laskennan mukaisiin päästöihin. Hiilineutraaliustavoite säilyy ilmastopolku-luvussa. |
| Vision täydennykset \| vanha s. 4<br>Yhteistyö vauhdittaa energiasiirtymää. Sopeutumisvisiossa riskienhallinta, kaupunkivihreä ja omien metsien kestävyys. | Vision täydennykset \| uusi s. 4<br>Lisätään luonnonvarojen kestävä käyttö, turvallinen, terveellinen ja toimintavarma elinympäristö sekä ilmastokestävä yhdyskuntarakenne ja rakennusten ja kunnallistekniikan ennakoiva ylläpito. Energia-teemaan lisätään lähes päästötön kaukolämmöntuotanto. Kasvatus lisätään teemanimikkeeseen. |
| Vuoden 2024 päästölukujen muutos \| vanha s. 5, 7<br>SECAP-päästöiksi esitetään noin 278,3 kt $CO_2$e ja päästövähennykseksi 48 % vuodesta 1990. | Vuoden 2024 päästölukujen muutos \| uusi s. 5, 8–9<br>SECAP: 170,1 kt $CO_2$e ja 43 % vähennys. Syken laskenta: 286,5 kt $CO_2$e ja 46 % vähennys. Luvut ja menetelmät erotetaan toisistaan. Kyse on lähtötietojen/laskentatavan esityksen muutoksesta, ei päästötavoitteen kiristämisestä. |
| Päästöseurannan menetelmät \| vanha s. 5<br>Päästöt kuvataan pääosin SECAP-laskennan kautta. Syken skenaariotyö ja hiilineutraaliuden määritelmä mainitaan. | Päästöseurannan menetelmät \| uusi s. 5, 8, 20–21<br>SECAP palvelee kaupunkikonsernin toimien suunnittelua; Syken laskenta kansallista vertailua ja hiilineutraaliuden tarkastelua. Molemmissa vertailuvuosi on 1990. Kokonaispäästöjen lisäksi seurataan asukaskohtaisia päästöjä. $CO_2$e-yksikkö selitetään. |
| Perusura ja kaupungin vaikutusmahdollisuudet \| vanha s. 5<br>Pelkästään lakeja noudattamalla saavutettaisiin noin 60,6 % päästövähennys vuoteen 2030. Tavoitteet ovat realistisia, mutta lisätoimia tarvitaan. | Perusura ja kaupungin vaikutusmahdollisuudet \| uusi s. 5<br>Perusura kuvataan noin 60 % vähennykseksi lainsäädännön ja markkinakehityksen vaikutuksesta. Eritellään omat toimet, konserniyhtiöt, kumppanuudet sekä kansallinen sääntely ja markkinat. Ohjelma keskittyy konsernin toimivaltaan kuuluviin kokonaisuuksiin. |
| Tavoitteiden numeerinen seuranta \| vanha s. 5–7<br>Tavoitteet prosentteina sekä sanallinen omien metsien hiilinielun kasvutavoite. | Tavoitteiden numeerinen seuranta \| uusi s. 8<br>Lisätään tunnuslukukooste: SECAP 2030: 104 kt ja 2035: 89 kt $CO_2$e; Syke/HINKU 2030: 187 kt ja 2035: 160 kt $CO_2$e. Alueen nielu 800 kt $CO_2$/vuosi ja kaupungin oma nielu 37/39 kt $CO_2$ vuosille 2030/2035; tarkemmat arviot ja tavoitteet vuoden 2027 inventoinneista. |
| Hiilitasearvion perustelu ja epävarmuus \| vanha s. 5–6<br>Metsien nieluarvio noin 800 kt ja hiilitase noin –500 kt $CO_2$e. Perustuu Luken Lapin hehtaarinielutilastoihin. | Hiilitasearvion perustelu ja epävarmuus \| uusi s. 6, 8<br>Arviot säilyvät, mutta perusteita avataan: 2024 HINKU-päästöt ilman hyvityksiä 286,5 kt, Lapin kokeellinen nettonielu –1,08 t $CO_2$e/ha/v ja metsämaa vajaa 746 154 ha. Maankäyttösektoria ei ole inventoitu. Aluenielua käytetään taustatietona. |
| Aiempi hiilinieluselvitys \| vanha s. 5–6<br>Vuoden 2020 hiilinieluselvityksen käyttökelpoisuutta ei arvioida. | Aiempi hiilinieluselvitys \| uusi s. 8<br>Lisätään arvio: aiempi noin 1 300 kt $CO_2$e/v nieluluku perustui osin jo laadintahetkellä vanhentuneisiin aineistoihin; sen käyttö vuoden 2026 metsänieluna olisi harhaanjohtavaa. |
| Maankäytön ilmastoturvallisuus \| vanha s. 6, 9<br>Siniviherrakenteen säilyttäminen ja eheyttäminen yleiskaavatyössä. | Maankäytön ilmastoturvallisuus \| uusi s. 6–7, 13<br>Täsmennetään luonnon ydinalueiden, ekologisten yhteyksien ja vesitalouden turvaamista. Lisätään tulvariskialueet, merkittävät hiilivarastot ja kriittinen infrastruktuuri sekä uusien riskien ja tarpeettoman pirstoutumisen ehkäisy. |
| Latvuspeittävyys ja viherkerroin \| vanha s. 6, 9<br>Latvuspeittävyys tärkein sopeutumisen mittari; tavoitearvot ja käyttöönotto kaavoituksessa ja rakennuslupaprosesseissa. | Latvuspeittävyys ja viherkerroin \| uusi s. 7, 13–14<br>Mittarien merkitys selitetään. Menetelmät ja aluekohtaiset tavoitearvot määritetään tietopohjan ja vaikutusarvioinnin perusteella. Ohjauksen tulee olla ennakoitavaa, olosuhteisiin sopivaa ja toteuttamiskelpoista. |
| Yhteistyö ja alueellinen oikeudenmukaisuus \| vanha s. 9–10<br>Paikalliset ratkaisut suunnitellaan yhteistyössä, kylien ja keskustan lähtökohdista. | Yhteistyö ja alueellinen oikeudenmukaisuus \| uusi s. 7, 13–14, 17<br>Yhteistyöverkostoa laajennetaan ja täsmennetään: tutkimuslaitokset, hyvinvointialue, viranomaiset, kuntakumppanit ja kansainväliset toimijat. Kylien elinvoima, palvelujen saavutettavuus ja turvallisuus nimetään tavoitteiksi. |
| Tavoitteiden arviointi \| vanha s. 13<br>Ohjelman päivitys vuonna 2031. | Tavoitteiden arviointi \| uusi s. 8, 19–21<br>Toteutuskelpoisuutta ja riittävyyttä arvioidaan kauden 2027–2030 perusteella. Ohjelman muutokset hyväksyy valtuusto. Tarpeellisia täydennyksiä voidaan valmistella ja ohjelmatason muutoksia viedä valtuustolle jo ennen vuotta 2031. |
| Hillintätoimien vaikuttavuuden jäsentely \| vanha s. 7<br>Neljä kokonaisuutta ilman sanallista vaikutusluokitusta. | Hillintätoimien vaikuttavuuden jäsentely \| uusi s. 9–10<br>Lisätään välittömän laskennallisen vaikutuksen luokitus: energia suuri, liikkuminen kohtalainen tai suuri, kiertotalous pieni, hiilinielut ja talteenotto pieni. |
| Energia ja rakennukset \| vanha s. 7<br>Energiatehokkuus, öljylämmityksestä luopuminen, katselmukset, säästömallit ja 6 % energiansäästö. | Energia ja rakennukset \| uusi s. 9<br>Lisätään korjaus- ja uudisrakentamisen vaihtoehtojen elinkaari-, luonnonvara-, kustannus- ja ilmastokestävyystarkastelu. Rakennuskanta ja kulttuuriympäristö tunnistetaan voimavaroiksi; vajaakäyttöisten rakennusten uudelleenkäyttöä edistetään. Kasvatus, neuvonta ja kampanjointi lisätään keinoihin. |
| Liikkuminen ja palveluverkko \| vanha s. 7<br>Joukkoliikenne, kävely ja pyöräily sekä fossiilittomuuden lisääminen ja liikunnallinen elämäntapa. | Liikkuminen ja palveluverkko \| uusi s. 9<br>Lisätään yhdyskuntasuunnittelu ja kutsuliikenne, kylien ja haja-asutusalueiden pitkät etäisyydet sekä palveluverkko. Palveluverkon muutosten arvioinnissa tarkastellaan myös liikkumisen päästöjä. |

| | |
|---|---|
| Kiertotalous ja rakentaminen \| vanha s. 7<br>Jätteen ehkäisy, materiaalien kierto, elinkaaren huomiointi hankinnoissa sekä Residuum ja Ilmastofoorumi. | Kiertotalous ja rakentaminen \| uusi s. 10<br>Täsmennetään rakennushankkeiden materiaalien ja maa-ainesten kiertoa sekä rakentamisen paikallisia ohjauskeinoja. Lisätään paikallista hyötyä tuottavat kyläkokeilut ja kiertotalouden kasvatus- ja neuvontayhteistyö. Erillinen yleiskirjaus jätteen ehkäisystä korvautuu täsmennetyllä tekstillä. |
| Ruokapalvelut \| vanha s. 7<br>Ei erillistä ruokapalveluja tai ruokahankintoja koskevaa kirjausta. | Ruokapalvelut \| uusi s. 10<br>Lisätään kaupungin ruokapalvelujen ja tilaisuuksien ruokahankintojen ilmastovaikutusten tarkastelu. Ravitsemuksellinen laatu, ruokailijoiden tarpeet ja hyväksyttävyys turvataan. Toimilla pyritään vähentämään hävikkiä. |
| Hiilinielujen ja hiilivarastojen seuranta \| vanha s. 7<br>Omien metsien hiilinielutavoitteet inventoinnista. Teknisten talteenottoratkaisujen käyttöönottoa kehitetään; yleiskaavassa mahdollistetaan luontonielut. | Hiilinielujen ja hiilivarastojen seuranta \| uusi s. 10<br>Lisätään hiilivarastot, monimuotoisuus, ilmastokestävyys ja yhteistyö muiden maanomistajien kanssa. Seurataan maankäyttösektorin päästöjä ja sidontaa parhaalla saatavilla tiedolla. Teknisten ratkaisujen käyttöönottoa tarkastellaan; lisätään rakennusten ja maatalouden hiilivarastot, mittaaminen ja kriittisten hiilivarastojen turvaaminen. |
| Vuoden 2030 hillintätavoitteet \| vanha s. 11<br>Yksi yhteinen strategisten tavoitteiden taulukko. Hallinnossa ilmastotyön organisointi; energiassa 6 % säästö. | Vuoden 2030 hillintätavoitteet \| uusi s. 11<br>Oma hillinnän päätavoite- ja vuosiseurantataulukko. Lisätään hankinta-, avustus-, sopimus- ja konserniohjauksen yhteensovitus ilmastotavoitteisiin sekä lähes nollan kaukolämmön päästökerroin. Energiansäästö kirjataan vähintään 6 %:ksi. |
| Vuoden 2030 maankäyttö- ja kasvatustavoitteet \| vanha s. 11<br>Kaupunkivihreän ja metsien hiilinielujen tavoitetasojen määrittely; energia- ja luontokasvatus varhaiskasvatukseen ja peruskouluihin. | Vuoden 2030 maankäyttö- ja kasvatustavoitteet \| uusi s. 11, 15<br>Hillintätaulukkoon lisätään metsien hiilensidonnan inventointi, nielutavoitteet vuodelle 2035 ja kriittisten hiilivarastojen turvaaminen. Sopeutumisessa myös monimuotoisuuden lähtö- ja tavoitetasot vuodelle 2035. Kasvatuksen tavoite ilmaistaan lisäyksenä vähintään varhaiskasvatuksessa, peruskouluissa ja lukioissa; seurataan kattavuutta. |
| Ilmastoriskit ja hitaat muutokset \| vanha s. 8<br>Sään ääri-ilmiöt, luontoympäristöjen muutokset ja häiriöiden kasautuminen. | Ilmastoriskit ja hitaat muutokset \| uusi s. 12<br>Lisätään tuholaiset, haitalliset vieraslajit, lumipeitteen kesto ja routaolosuhteet sekä hitaiden muutosten toimialariskit, kuten matkailun lyhenevä lumiaika. Riskit ja haavoittuvuudet arvioidaan säännöllisesti ja arviointi ohjaa priorisointia. |
| Sopeutumisen 3 plus 1 -mallin perustelu \| vanha s. 9<br>Riskienhallinta, maankäytön ohjaus, luontopohjaiset ratkaisut sekä yhteistyö ja osallisuus. | Sopeutumisen 3 plus 1 -mallin perustelu \| uusi s. 13–14<br>Malli säilyy, mutta kaupungin suora ja välillinen vaikutusvalta selitetään. Lisätään tutkimus- ja kehityskumppanuudet, kokeilualustana toimiminen sekä luontevien yhteistyörakenteiden kehittäminen. |
| Infrastruktuurin sopeutuminen \| vanha s. 9<br>Riskit ja toimintakortit valmius- ja varautumissuunnitelmiin; taloudelliset, sosiaaliset ja turvallisuusvaikutukset. | Infrastruktuurin sopeutuminen \| uusi s. 13, 15<br>Lisätään hitaiden riskien ekologiset vaikutukset. Riskit huomioidaan katujen, rakennusten ja verkostojen suunnittelussa, mitoituksessa, korjauksessa ja kunnossapidossa. Ennakoiva ylläpito, ojitus, kuivatus ja hulevedet kaupungin vastuualueilla; kohdennus haavoittuvuuksien perusteella. |
| Metsäohjelman ja ilmasto-ohjelman työnjako \| vanha s. 9<br>Neljä sopeutumisen luontotavoitetta, mm. viheryhteydet, viherkerroin, kaupunkiluontosuunnitelma ja valuma-aluelähtöinen hulevesien hallinta. | Metsäohjelman ja ilmasto-ohjelman työnjako \| uusi s. 14<br>Luonnonhoito ja vesiensuojelu kytketään metsäohjelmaan; ilmasto-ohjelman painopiste hiilensidonnassa, kaavoituksessa ja kaupunkivihreässä. Lisätään inventointi 2027 ja seuranta inventoinneilla 2029 ja 2031. Täydentävät toimet: vihertavoitteet, keskustavihreä ja luontopohjainen hulevesien hallinta sekä kaupunkiluontosuunnitelma. |
| Sopeutumisen tavoite- ja seurantataulukko \| vanha s. 11, 13<br>Sopeutumisen tavoitteet osana yleistä tavoite- ja seurantalistaa. | Sopeutumisen tavoite- ja seurantataulukko \| uusi s. 15<br>Oma viiden teeman taulukko: mm. toteutuneet ja vältetyt riskit, infrastruktuurin ylläpito, metsien ja viheralueiden ilmastokestävyys, alueiden ja haavoittuvien ryhmien vaikutukset sekä sopeutumista tukevat hankkeet ja kasvatuksen kattavuus. |
| Oikeudenmukaisuuden seuranta \| vanha s. 10<br>Saavutettavan ja kohtuuhintaisen arjen periaate sekä osallisuuden kuvaukset. | Oikeudenmukaisuuden seuranta \| uusi s. 16<br>Oikeudenmukaisuuden ja osallisuuden tavoitteet, toimet ja mittarit sisällytetään SECAPiin. Niitä seurataan ohjelmatasolla sekä hillinnässä että sopeutumisessa. |
| Avoimuus, järjestöt ja esteettömyys \| vanha s. 10<br>Ymmärrettävä viestintä, hankkeisiin ja kokeiluihin osallistuminen sekä asukaspalautteen säännöllinen keruu. | Avoimuus, järjestöt ja esteettömyys \| uusi s. 16<br>Lisätään avoin viestintä hyödyistä, kustannuksista, vaihtoehdoista ja ristiriidoista; järjestöt kasvatuksen, luonnonhoidon ja uudelleenkäytön kumppaneiksi. Vammaiset ihmiset aktiivisiksi toimijoiksi ja kokemusasiantuntijoiksi. Palautteen keruun säännöllisyys-maininta jää pois. |
| Kulttuuri, lapset ja nuoret \| vanha s. 10<br>Ilmasto- ja luontokasvatus varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle sekä paikallinen identiteetti ja osaaminen. | Kulttuuri, lapset ja nuoret \| uusi s. 16–17<br>Lisätään kulttuurin oma kestävyys ja kulttuurin keinot osallistumiseen. Korostetaan ikätasoisia arjen taitoja, luontosuhdetta, tulevaisuususkoa ja yhdenvertaisia vaikutusmahdollisuuksia ilman lapsille siirtyvää kohtuutonta vastuuta. |
| Alueiden ja väestöryhmien yhdenvertaisuus \| vanha s. 10<br>Kylien ja keskustan ratkaisut omista lähtökohdista. | Alueiden ja väestöryhmien yhdenvertaisuus \| uusi s. 17<br>Tunnistetaan, että keskustan, muiden taajamien ja haja-asutusalueiden erilaiset olosuhteet voivat vaatia erilaisia ratkaisuja. Lisätään palvelujen, osallistumisen ja virkistys- ja liikkumisympäristöjen yhdenvertaisuus, esteettömyys, kohtuuhintaisuus ja ympärivuotisuus sekä erilainen haavoittuvuus ja varautumiskyky. |
| Asukkaan arki 2035 \| vanha s. 12<br>Sujuvampi liikkuminen keskusta-alueella ja viisi arjen hyötyä. | Asukkaan arki 2035 \| uusi s. 17<br>Liikkumisen tarkastelu laajenee taajama-alueille; lisätään ratkaisujen esteettömyys vammaisille ja muunkielisille. Kuudenneksi hyödyksi lisätään lasten ja nuorten tulevaisuususko. Muut arjen hyödyt säilyvät pääosin. |
| Kustannukset ja vaikutusarviointi \| vanha s. 12<br>Taulukko taloudellisista hyödyistä: käyttötalous, vältetyt kustannukset, rahoitus ja oikeudenmukainen siirtymä. | Kustannukset ja vaikutusarviointi \| uusi s. 18<br>Hyötytaulukko säilyy. Lisätään investointi-, henkilöstö- ja ylläpitokustannusten selvittäminen, myös muuttuvan ilmaston kustannukset. Priorisoidaan monihyötyisiä hankkeita ja muutenkin toteutettavien hankkeiden ilmastoviisaita vaihtoehtoja. Vaikutusarviointi vuosiraportointiin, tilinpäätökseen ja talousarvioon. |

| | |
|---|---|
| SECAPin asema ja hyväksyminen \| vanha s. 11<br>Toimintasuunnitelman hyväksyvät toimialajohdot ja kaupungin johtoryhmä. | SECAPin asema ja hyväksyminen \| uusi s. 19<br>Avataan ohjelmahierarkia. SECAP käsitellään johtoryhmässä ja hyväksytään toimivaltaisten tahojen päätöksin. Talousarviota, investointeja tai muita toimielinpäätöksiä edellyttävät toimet viedään erikseen päätettäviksi. |
| Valtuuston ja hallituksen vastuut \| vanha s. 13<br>Normaaliin johtamiseen kytkeminen; vastuut ja resurssit määritetään. Toimielinten tehtäviä ei eritellä. | Valtuuston ja hallituksen vastuut \| uusi s. 20<br>Valtuusto hyväksyy ohjelman ja saa vuosiraportin toteumista, resursseista, poikkeamista, korjausehdotuksista, vaikuttavuudesta ja osallisuudesta. Hallitus vastaa strategisesta johtamisesta, koordinoinnista ja kokonaisseurannasta sekä nimeää viranhaltijaomistajan. |
| Vastaava viranhaltija ja raportointiketju \| vanha s. 13<br>Vastuut ja seuranta täsmennetään vuonna 2026. | Vastaava viranhaltija ja raportointiketju \| uusi s. 20<br>Vastaava viranhaltija nimetään 2026. Hän kokoaa toimialojen ja konserniyhtiöiden tiedot lautakunnille ja edelleen valtuustolle osana vuosikertomusta ja talousarviotyötä. Seurantatietoa käytetään toimien arviointiin ja muuttamiseen. |
| Raportoinnin aikataulu \| vanha s. 13<br>SECAP keväällä 2027, arviointi 2029 ja raportointi/päivitys 2031. | Raportoinnin aikataulu \| uusi s. 19–20<br>Lisätään toimintakorttien julkaisu keväällä 2027, vuosittainen Syke/HINKU-seuranta ja JETS-raportointi sekä SECAP 2029. Aikataulua jatketaan kaudelle 2031–2036: SECAP 2031, 2033 ja 2035; JETS-raportoinnin ajankohdat 2031 ja 2036 mainitaan. |
| Mittarien määrittely \| vanha s. 13<br>Seitsemän seurattavaa kokonaisuutta ilman mittarikohtaisia tietovaatimuksia. | Mittarien määrittely \| uusi s. 21<br>Kullekin mittarille nimetään tietovastuullinen, yksikkö, lähtövuosi ja -arvo, tavoitearvo tai kehityssuunta, tietolähde ja päivitysväli. Päämittareiksi nimetään päästöt, alueen hiilensidonta, omien metsien sidonta sekä latvus- ja viherpeitteisyys. |
| Seurannan sisältö \| vanha s. 13<br>Metsien ja viheralueiden hiilinielut ja monimuotoisuus; työllisyys- ja koulutusvaikutukset. | Seurannan sisältö \| uusi s. 21<br>Lisätään hiilivarastot, ilmastokestävyys ja ilmastokasvatuksen kattavuus. Seitsemän kokonaisuuden perusrakenne säilyy. |
| Valmistelun tietopohja \| vanha s. 14<br>Tietopohjina aiemmat asiakirjat, selvitykset, metsäohjelma ja yhtiöiden tiedot. | Valmistelun tietopohja \| uusi s. 22<br>Lisätään Dashboard-hanke ja energiajohtamisen toimintamalli sekä julkinen lausuntokierros ja asukastilaisuuksien palaute 1.10.–1.11.2026. Ohjelmien nimet ja kaudet täsmennetään. |
| Liite 1: suositusten sitovuus \| vanha s. 15–17<br>Hankkeen suositukset taulukoina. Suositusten päätösasemaa ja toimien tietosisältöä ei avata erikseen. | Liite 1: suositusten sitovuus \| uusi s. 23–24<br>Suositukset esitetään teemoittaisina luetteloina. Todetaan, etteivät ne ole hyväksytty toimenpide- tai investointisuunnitelma. SECAP-valmistelussa määritetään vastuut, ajankohdat, resurssit, mittarit, vaikutusarvio, riippuvuudet ja osallistuminen. |